

rika, og det er ikke saa underligt, at unge og raste Mænd, som have Lyst og Evne til at arbejde, men som ikke se sig istand til under Forholdene herhjemme at bane sig Vej, foretrække at udvandre; men jeg tror, at, dersom den Indtægtskilde i Fiskeriet, som Landet er i Besiddelse af, blev bragt til at flyde rigeligere, vilde disse Udvandringer ikke behøves, saa vilde de, der nu udvandre, kunne finde her et Hjem, som de nu uaa søge i fjerne Verdensdele. Man kan have forskjellige Meninger om, hvad der skal gøres for at opbhelpe Fiskeriet ved Lovbestemmelser, og hvad Fiskeriloven skal indeholde, men derom tror jeg Alle maa være enige, at noget af det Væsentlige, der bør gøres, er, at der sørges for, at der er gode Fiskerihavne og let Forbindelse med Omverdenen. I andre Lande f. Ex. i Frankrig og Tydskland gøres der Meget fra Statens Side for Anlæggelsen af Havne; men her i Danmark har det navnlig været Byerne og private Folk, der have sørget for Havneanlæg. Af Byerne skal jeg saaledes nævne Svendborg, Aarhus og Nakstov og af Private det Classenske Fideikommis, Knuthenborg, der har anlagt Bandholm, og Scavenius, der har anlagt Klitholms Havn. Det forekommer mig, at Staten burde gjøre langt mere, end hidtil har været Tilfældet, for at bringe gode og formaalsrjkelige Havneanlæg tilstede. Paa Lollands Sydkyst er der en Fiskerhavn ved Kramnitse. Den blev anlagt for nogle Aar siden, men den har en høist uheldig Beliggenhed. Der er et Par Mil til Nødbj og et Par Mil til Nakstov, og i Omegnen bor der meget faa Mennesker. Naar Fiskerne faae en større Fangst, kunne de ikke afsætte den uden ialtsald til tydske Opkjøbere, som seile der omkring. Havnen har desuden meget uheldige Vilkaar, den tilstænder Aar for Aar mere og mere, og det er høist sandsynligt, at den om nogle Aar slet ikke vil kunne bruges mere. Skjøndt Fiskerne virke uden faa uheldige Forhold ved Kramnitse, har der dog i de sidste Aar været fanget for 40,000 til 50,000 Kr. Fisk, og det tyder dog hen paa, at der er Noget at gjøre her paa Lollands Sydkyst, saa at et Havneanlæg, saaledes som jeg her har foreslaaet det, vil afhjælpe en søkelig Mangel; Havnen vil være beliggende i Nærheden af en Kjøbstad, i Nærheden af en Jernbane, der vil være en let Forbindelse der med de nordtydske Kjøbstæder, og der vil saaledes være Leilighed til en rigelig Af sætning af de Fisk, som maatte være blevne fangede. Naar der var en Havn der, som Fiskerne kunne ty hen til, kunde de ogsaa have større og bedre Fiskerbaade, og naar de saaledes kunne anstafte sig bedre Fiskeredstaber, vil efter al Sandsynlighed Fiskeriet paa Sydlollands Kyst faae et betydeligt Opving. Ogsaa med Hensyn til Trafiken med Tydskland vil en saadan Havn faae stor Betydning. Man har i den senere Tid ment, at, naar Jern-

banen blev forlænget fra Nødbj til Syltholm, og der blev anlagt en Havn der, vilde der derfra kunne udvikle sig en Forbindelse med Nordtydskland, og det er en Opfattelse, som har været almindelig ikke alene paa Lolland, men ogsaa paa højere Stæder, og som i sin Tid blev delt af den Indenrigsminister, der foreslog Loven om Anlægget af de lollandske Baner. Ministeren udtalte: „Jeg kan ikke forelægge dette Lovforslag for Thinget, uden at gjøre en Undskyldning for, at det saa at sige fremkommer i den ellefte Time; men paa den ene Side har jeg ikke kunnet forelægge det før, fordi Betingelsen for dets Forelæggelse, nemlig Udsigten til, at Planens Supplement paa den anden Side af Ostersjøn vilde blive fuldstændt mangler“, og saa tilføjede der senere: „Af de forte Træk, hvormed jeg har angivet Lovforslagets Indhold, ville de Herrer se, at det forsaavidt er en gammel Sag, idet den samme Lante allerede i 1865 kom frem som en Del af det saakaldte Kjønkøsteste Projekt, der dengang var til Behandling i Thinget, og som ligeledes var Ojenstand for Behandling i en Kommission, der anbefalede Forslaget, navnlig paa Grund af de store Fordele, det vilde medføre ikke alene for Danmark, men for hele Norden.“ Om Trafiken nu vil kunne udvikle sig saaledes, derom tør jeg ikke have nogen afgjort Mening, det vil i alt Fald herop paa, om Tydskland kommer os imøde ved at føre en Bro over Femernsund, ved at føre en Jernbane til Nordkysten af Femern og ved der at anlægge en Havn. Men selv om Tydskland ikke skulde komme os saaledes imøde, tror jeg dog, at, naar der kommer en Havn ved Syltholm, vil der der udvikle sig en ikke ringe Trafik, og der vil komme en Del private Dampskibe i Gang, som ville seile imellem Lollands og Nordtydsklands Kjøbstæder. Der næst vil et Havneanlæg som det ved Syltholm kunne blive en udmærket Nødhavn, hvortil der paa den lange Strækning fra Gjedser til Nakstov trænges. Der er siden 1880 foregaaet 5 Strændinger paa dette Sted, som efter al Sandsynlighed kunde have været undgaaede, hvis Skibene her havde havt en Havn at ty til, og store Værdier vilde derved være blevne frelst. Stedet tror jeg ogsaa er særdeles vel stikket til et Havneanlæg, det ligger kun 10,000 Alen fra Nødbj, og Dydden gaar her nærmere Land end noget andet Sted. Bunden er særdeles god, idet den bestaar af Nøbler og Blaaler, hvilket giver en stærk Holdebund. Hertil kommer, at paa dette Sted, hvor Femernsund er smallest, kun 2½ Mil, har man aldrig kjendt fast Is, og Drivis kjendes kun yderst sjelden i en saadan Udstrækning, at den kan genere Seiladsen. Den meste Drivis standser udenfor Hylkrogen og paa Strækningen Vest for Kramnitse. Man vil sige, at det er mange Penge, en saadan Havn vil koste, og Anlægget af denne vil omtrent koste en halv Million Kr., men jeg tror dog ikke, at det er saa overordentlig Meget, naar